

โครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริม การผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑. หลักการและเหตุผล

สืบเนื่องจากปัญหาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและภาวะโลกร้อนที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลงคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าว เกิดขึ้นจากการขยายจำนวนประชากรควบคู่กับการขยายตัวของ การบริโภคและการผลิตที่ขาดการคำนึงผลกระทบต่อระบบนิเวศ ประกอบกับรัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์ประเทศที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth) โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Green House Gases) ในทุกภาคส่วนและตลอดห่วงโซ่ของการผลิต การประหยัดพลังงาน การรณรงค์และการสร้างจิตสำนึกของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม คือ เมืองสวย น้ำใส ไร้มลพิษ เพียงกินอยู่รู้คิด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมให้ภาคประชาชนภาคธุรกิจเอกชนและภาคีเครือข่ายต่างๆ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นรวมทั้งให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจากปัญหาสถานการณ์สิ่งแวดล้อมดังกล่าว กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ในปี ๒๕๕๓-๒๕๕๔ เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการสนับสนุนให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการรับรองฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ ซึ่งพบว่ามีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง แต่มีผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน ยังต้องการรับการสนับสนุนให้ได้รับฉลากสิ่งแวดล้อมที่แสดงข้อมูลที่ต้องการ เชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ จากเหตุผลข้างต้นจึงได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการใช้ระบบฉลากสิ่งแวดล้อมแบบรับรองตนเองประเภทที่ ๒ ตามมาตรฐานสากลสำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชน ในปี ๒๕๕๕ เพื่อผลักดันให้กลุ่มผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนขนาดเล็กซึ่งยังขาดความพร้อมในด้านระบบข้อมูลกระบวนการผลิตและมีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่าย สมควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน ได้รับองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี แสดงเจตนารมณ์ในการรับผิดชอบต่อสังคมมีจิตสำนึกในเรื่องรักษ์สิ่งแวดล้อมและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน ลดการกีดกันทางการค้าเป็นการยกระดับมาตรฐานการผลิตเพื่อการส่งออก และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกให้เข้าร่วมโครงการ โดยโครงการดังกล่าวมีค่าใช้จ่ายในการขอการรับรองตนเองน้อย และผู้ประกอบการสามารถดำเนินการเปิดเผยข้อมูลการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและขอการรับรองได้ด้วยตนเอง โดยมีประเด็นรับรองตนเองด้านสิ่งแวดล้อม ๑๔ ประเด็นตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๒๑

ดังนั้น กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมจึงได้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยพัฒนาเกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ISO ๑๔๐๒๑ ซึ่งปรับปรุงใหม่ เพื่อส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการของประชาชน บนพื้นฐานองค์ความรู้ เกิดจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม ผลที่ได้จะเป็นแบบอย่างให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่นๆ ได้ดำเนินการตาม เป็นการขยายผลแก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ กระตุ้นจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพแวดล้อม รองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเตรียมความพร้อมทางด้านการส่งออกในอันที่จะลดการกีดกันทางการค้า เป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีผลิตภัณฑ์เข้าร่วมโครงการที่ผ่านการรับรองตนเองด้านสิ่งแวดล้อม ประกาศการรับรองตนเองผ่านทางเว็บไซต์ www.thaiecoproducts.com

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑ พัฒนาเกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ ตามบริบทสากล ที่อ้างอิงตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๒๑ ในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ ซึ่งต้องสอดคล้องเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมถึงข้อกำหนดด้านคุณภาพความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมต่างๆ และเชื่อมโยงกับสินค้าและบริการที่มีการผลิตและจำหน่ายและเพื่อการส่งออก
- ๒.๒ ผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการผ่านการรับรองตนเองตามเกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ ด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน ๑๐ ผลิตภัณฑ์
- ๒.๓ เพิ่มศักยภาพในการขับเคลื่อนทางการตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการผลิต เพื่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อรับรองตนเองที่ถูกต้อง และตรวจสอบได้

๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๓.๑ เกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ISO ๑๔๐๒๑ เพื่อให้ผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางการเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๓.๒ พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กระตุ้นจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการรักษา และเตรียมความพร้อมทางด้านการส่งออกในอันที่จะลดการกีดกันทางการค้า
- ๓.๓ เป็นทางเลือกให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๓.๔ ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการรับรองตนเองด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน ๑๐ ผลิตภัณฑ์

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือโรงงานหรือวิสาหกิจชุมชนประเภทอาหาร ประเภทเครื่องดื่ม ประเภทผ้า และเครื่องแต่งกาย ประเภทเครื่องใช้ เครื่องประดับตกแต่งประเภทศิลปะประดิษฐ์ และของที่ระลึก ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

๕. วิธีการดำเนินโครงการโดยสังเขป

๕.๑ จัดประชุมเพื่อประชาสัมพันธ์โครงการและเผยแพร่แนวทางการจัดทำฉลากสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท พร้อมรับสมัครผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้าร่วมโครงการให้กับกลุ่มเป้าหมาย

๕.๒ จัดทำเกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ ตามบริบทสากล ที่อ้างอิงตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๒๑ ในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการ ซึ่งต้องสอดคล้องเป็นไปตามกฎระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมถึงข้อกำหนดด้านคุณภาพ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมต่างๆ และเชื่อมโยงกับสินค้าและบริการที่มีการผลิตและจำหน่ายและเพื่อการส่งออก พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า ๑๐ ผลิตภัณฑ์

๕.๓ เสริมสร้างองค์ความรู้และเผยแพร่เกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ กับผลิตภัณฑ์นำร่อง จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ผลิตภัณฑ์

๕.๔ ดำเนินการจัดทำข้อมูลหลังจากดำเนินการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อประกาศรับรองตนเองใน ๑๔ ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ตามมาตรฐาน ISO ๑๔๐๒๑ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ผลิตภัณฑ์

๕.๕ จัดสัมมนาเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการตามแนวทางเกณฑ์ฉลากสิ่งแวดล้อมประเภทที่ ๒ สำหรับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ชุมชนให้กับกลุ่มเป้าหมาย ๑๐๐ คน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการขับเคลื่อนทางการตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงด้านคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในการผลิต เพื่อการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อรับรองตนเองที่ถูกต้อง และตรวจสอบได้ พร้อมนำเสนอในเว็บไซต์ www.thaiecoproduct.com

๕.๖ จัดทำแนวทางการผลิตของผลิตภัณฑ์ชุมชนในการขอรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมสำหรับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ชุมชน